

همیشه‌ها

آمریکا مذاکره نه، ذلالت می خواهد

سابقه تلخ

مذاکره با آمریکا به خودی خود در قوانین کشور و سیاست‌های وزارت خارجه نفی نشده است و مشکلی ایجاد نمی‌کند؛ نه تنها آمریکا، بلکه جمهوری اسلامی ایران هیچ محدودیتی برای مذاکره با کشورهای دنیا ندارد و همه کشورها را به شرط پذیرفتن اصل برابری و احترام به رسمیت می‌شناسد و مذاکره، مراد و بهر فرقی روابط را با آنها نه تنها منع نمی‌کند، بلکه تشویق به برقراری از تباطو هم می‌کند. اما اگر کشوری بر اساس زیاده‌خواهی و با نگاه بالا به پایین و با دخالت در امور کشورهای دیگر بخواهد به ملت شریف ایران سیاست خاصی را دیکته کند، روابط دچار اختلال می‌شود و ایران

روزنامه‌نگار
مانده شیرپور

مذاکره با آمریکا به خودی خود در قوانین کشور و سیاست‌های وزارت خارجه نفی نشده است و مشکلی ایجاد نمی‌کند؛ نه تنها آمریکا، بلکه جمهوری اسلامی ایران هیچ محدودیتی برای مذاکره با کشورهای دنیا ندارد و همه کشورها را به شرط پذیرفتن اصل برابری و احترام به رسمیت می‌شناسد و مذاکره، مراد و بهر فرقی روابط را با آنها نه تنها منع نمی‌کند، بلکه تشویق به برقراری از تباطو هم می‌کند. اما اگر کشوری بر اساس زیاده‌خواهی و با نگاه بالا به پایین و با دخالت در امور کشورهای دیگر بخواهد به ملت شریف ایران سیاست خاصی را دیکته کند، روابط دچار اختلال می‌شود و ایران

رهبان معظم انقلاب: مذاکره با آمریکا عزت‌مندانه و شرافتمندانه نیست

یک سرزمینی را غصب کردند، دارند جنایت می‌کنند؛ او محل کلام نیست. استثنا آمریکا است.

چرا استثناست؟ علت چیست؟

آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای در دیدار فرماندهان نیروی هوایی فرمودند: «مذاکره با آمریکا هیچ تأثیری در رفع مشکلات کشور ندارد. نه‌خیر از مذاکره با آمریکا هیچ مشکلی حل نمی‌شود. دلیل: تجربه. ما در دهه ۹۰ نتوانستیم حدود ۳۰ سال با آمریکا مذاکره کنیم... دولت آن روز مانده مذاکره کرد، رفتند، آمدند، نشستند، برخاستند، مذاکره کردند، گفت‌وگو کردند، خندیدند، دست دادند، رفاقت کردند، همه کار کردند، یک معاهده‌ای هم تشکیل شد؛ در این معاهده، طرف ایرانی خیلی هم سخاوتمندانه خرج داد، خیلی امتیاز داد به طرف مقابل، اما همان معاهده را آمریکایی‌ها عمل نکردند؛ همین شخصی که حالا الام سر کار است، این معاهده را پاره کرد و گفت پاره می‌کنم و کرد؛ عمل نکردند. قبل از این هم که او بیاید، همان‌هایی که این معاهده با آنها انجام گرفته بود به معاهده عمل نکردند؛ معاهده برای این بود

حمایت‌های خود را رژیم پهلوی و تأثیرات ناخوشایند این اقدام بر افکار عمومی مردم ایران، از برداشتن گام‌های عملی برای بهبود روابط ۳ کشور خودداری می‌ورزید و منتظر بروز نشانه‌های مثبت (شما بخوانید امتیازدهی) از سوی دولت ایران بود. دولت موقت با نگاه لیبرالی تلاش داشت تا روابط را به نفع خود مدیریت کند و از جنبه عملی نیز وابستگی شدید اقتصادی و نظامی ایران با آمریکا و وجود قرارداد‌های باتکلیف، موجب می‌شد که دولت موقت در قبال آمریکا راه احتیاط را در پیش گیرد. اما این دولت چنان‌که آمریکایی‌ها نیز بدان واقف بودند، توان مقابله با موج سهمگین ضد آمریکایی ملت ایران را نداشت و در عین حال دخالت‌های مکرر را آمریکا در امور داخلی ایران، مسئولان دولت موقت را در برابر مخالفان بهبود روابط با آمریکا در موضع انفعال قرار می‌داد. بدین ترتیب، ایالات متحده آمریکا پس از چندماه صبر و انتظار به این نتیجه رسید که خود باید گام اول را در راه بهبود مناسبات با ایران بردارد. آمریکا در شهریورماه ۱۳۵۸ تقاضای دولت موقت برای برخی خریدهای نظامی از آمریکا موافقت کرد، سپس یک مجموعه از تسلیحات خریداری شده در زمان شاه را به ایران

تحويل داد و صادرات فوق‌العاده نفت سفید (کروزن) به ایران را تصویب کرد. حال چنین می‌نمود که روابط بین ۳ کشور اندکی بهبود یافته است؛ از این رو در ۱۱ مهرماه ۱۳۵۸ پراهمین یزدی، وزیر امور خارجه دولت موقت که برای شرکت در اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل به نیویورک سفر کرده بود با سایر روس و نس، همتای آمریکایی خود دیدار و درباره مسائل فی‌مابین گفت‌وگو کرد. این گفت‌وگو از سوی دکتر یزدی دوستانه و بی‌پرده توصیف شد. یکی از توافقات صورت گرفته در این مذاکرات، ارسال قطعات بزرگی نظامی به ایران بود که پیش از انقلاب خریداری شده و این کار تا این زمان از تحولشان سر باز می‌زد. با این حال، خطای بزرگی که همین زمان از دولت آمریکا سر زد، روابط ۳ کشور را در یک بحران عمیق و مهارناشینی فرو برد. این خطا چیزی نبود مگر پذیرش ششاه مخلوع ایران در خاک آمریکا و این کار یعنی عملاً مخالفت آمریکا با انقلاب یکبار دیگر عیان شد.

بلافاصله ایرانیان مقیم آمریکا در مقابل بیمارستانی که شاه در آن بستری شده بود، دست به اعتراض زدند و در سراسر ایران نیز

آمریکا و نخستین تجاوز به خاک جمهوری اسلامی

اگر چه مقابله با سلطه آمریکا در ایران یکی از شعارها و اهداف انقلاب اسلامی بود و این روند با اشغال سفارت آمریکا در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ گمان می‌رفت عملیاتی شود، اما قطع روابط ۳ کشور اقدامی بود که از سوی دولت آمریکا صورت پذیرفت؛ چرا که دولت ایالات متحده در مذاکره برای آزادی اعضای دستگیر شده سفارت خود در تهران ناکام مانده و اقدام نظامی برای حل بحران را در دسترس قرار داده بود؛ بنابراین در ۱۹ فروردین ۱۳۵۹ قطع روابط سیاسی خود با جمهوری اسلامی ایران را رسماً اعلام کرد تا زمینه‌برای عملیات نظامی در

مکت

ضربه‌های تلخی که از آمریکا خورده‌ایم

تحریم‌ها و اختلافات مالی

- ۱۵ فروردین: مذاکره نمایندگان ایران و آمریکا در هلند برای حل اختلافات مالی.
- ۲۵ آبان: دادگاه داوری لاهه، آمریکا را به پرداخت ۲۵۰ میلیون دلار به ایران محکوم کرد.
- ۳ آذر: درخواست آمریکا از کشورهای دارای فناوری هسته‌ای برای توقف همکاری با ایران.

تنش‌ها و مذاکرات

- ۲۲ فروردین: جورج بوش اذعان کرد کمک به عراق در جنگ با ایران برای مقابله با ایران بود.
- ۱۹ اردیبهشت: دیوان داوری لاهه توقیف اموال ایران در آمریکا را غیرقانونی اعلام کرد.
- ۲۷ خرداد: بوش آزادی گروه‌های آلمانی را مانع بهبود روابط با ایران دانست.

تشدید تحریم‌ها

- ۹ خرداد: تلاش آمریکا برای لغو قرارداد‌های تسلیحاتی ایران با روسیه و چین.
- ۲۰ شهریور: قطع وام‌های بانک جهانی به ایران تحت فشار آمریکا.

تحریم‌های نفتی و اقتصادی

- ۲۴ اسفند: ممنوعیت فروش نفت به ایران توسط شرکت‌های آمریکایی.
- ۱۵ فروردین: روسیه درخواست آمریکا را لغو فروش از کشور هسته‌ای به ایران را رد کرد.
- ۱۹ اردیبهشت: کابینتون تجارت و سرمایه‌گذاری کامل در ایران را ممنوع کرد.

رویکرد جدید پس از انتخاب خامنی

- ۵ خرداد: آمریکا منتظر تغییر در سیاست خارجی ایران پس از انتخاب سیدمحمد خامنی شد.
- ۲۳ آذر: تهمت احرام به مردم آمریکا و انتقاد از سیاست‌های گذشته را مطرح کرد.
- ۲۶ آذر: استقبال کابینتون از اظهارات خامنی و تأکید بر گفت‌وگو.

محور شرارت و مذاکرات پنهانی

- بهمن ۱۳۸۱: تأمین ایران به عنوان محور شرارت توسط بوش.
- خرداد ۱۳۸۲: پیشنهاد «معامله بزرگ» از سوی ایران از طریق سفیر سوئیس.

تحریم

سیاست یکسان با وجود تغییر ظاهری در آمریکا

روابط ایران و آمریکا از زمان انقلاب اسلامی تاکنون همواره تحت تأثیر تحریم‌ها و تلاش‌های آمریکا برای براندازی نظام جمهوری اسلامی بوده است. با وجود تغییرات ظاهری در سیاست‌های آمریکا، رویکرد کلی این کشور در قبال ایران یکسان بوده و حتی دولت‌هایی که ادعای مذاکره و خوش‌رویی داشتند، در عمل قدمی برای بهبود روابط برنداشتند. در این گزارش، مروری بر دوره‌های مختلف ریاست جمهوری آمریکا و تعاملات آن با ایران داشته‌ایم.

۱۹۹۳-۱۹۸۹: بوش پدر

در این دوره، یکی از مشهورترین تعاملات میان سران ۳ کشور، تماس تلفنی بوش با دفتر ریاست جمهوری ایران بود که طبق خاطرات اکبر هاشمی‌رفسنجانی، فردی خود را به جای رئیس‌جمهور جا زده و با بوش صحبت کرده بود. علاوه بر این، مذاکرات مخفیانه‌ای نیز میان نمایندگان دو طرف صورت گرفت که منجر به آزادی گروه‌های آمریکایی در لبنان شد. با این حال، این مذاکرات تغییری در روابط ۲ کشور ایجاد نکرد و تحریم‌ها همچنان ادامه یافت.

۲۰۰۱-۱۹۹۳: بیل کلینتون

در این دوره، مذاکرات اصلی حول محور افغانستان متمرکز بود که نتیجه آن مشارکت ایران در خروج طالبان و بازگرداندن صلح به این کشور شد. همچنین، ملاقات مهدی کروبی، رئیس‌وقت مجلس، با نمایندگان آمریکایی در حاشیه اجلاس پارلمان‌های دنیا، نخستین و آخرین گفت‌وگوی یک رئیس‌مجلس ایران با مقامات آمریکایی بود. این دیدار تنها دستاورد رسانه‌ای برای آمریکا داشت و هیچ تأثیری بر رفع تحریم‌ها یا آزادسازی اموال بلو که شده ایران نداشت.

۲۰۰۹-۲۰۰۱: جورج بوش

پس از حادثه ۱۱ سپتامبر، موضوع اصلی مذاکرات بین ایران و آمریکا، عراق بود. حسن کاظمی‌فقی، سفیر وقت ایران در عراق، به‌عنوان رئیس هیأت مذاکره‌کننده ایرانی با آمریکا در موضوع عراق تعیین شد. آمریکا در این دوره سیاست دوگانه‌ای در پیش گرفت؛ از یک سو ایران را به حمایت از تروریسم متهم می‌کرد و از سوی دیگر با حمله به کنسولگری ایران در اربیل ۴ دیپلمات ایرانی را اسیر کرد. این مذاکرات به دلیل یک‌سویه بودن و عدم توجه به خواسته‌های ایران، به نتیجه خاصی نرسید.

۲۰۲۴-۲۰۰۹: باراک اوباما، دونالد ترامپ و جو بایدن

در این دوره ۱۵ ساله، مذاکرات هسته‌ای بین ایران و گروه ۵+۱ انجام شد. نخستین دیدار دو جانبه در مهر ۱۳۸۸ میان ویلیام برنز، نماینده آمریکا، و سعید جلیلی، دبیر وقت شورای عالی امنیت ملی ایران، صورت گرفت. با روی کار آمدن دولت حسن روحانی، مذاکرات در برجام به نتیجه رسید و وزرای خارجه ۳ کشور بارها با یکدیگر دیدار کردند. حتی رؤسای جمهوری ۳ کشور برای اولین بار پس از قطع روابط، به‌طور تلفنی گفت‌وگو کردند. با این حال، این مذاکرات نیز به دلیل بازی‌های رسانه‌ای و عدم پایبندی آمریکا به تعهداتش، دستاورد قابل توجهی برای ایران نداشت. در زمان جو بایدن و هم‌زمان با ریاست جمهوری سید ابراهیم رئیسی، شایعاتی درباره از سرگیری مذاکرات مطرح شد، اما این گفت‌وگوها نیز به نتیجه‌ای نرسید.

تحریم‌ها و اهداف پشت پرده

تحریم‌های یکجانبه آمریکا علیه ایران همواره با هدف ضربه زدن به منافع ایران و منزوی کردن این کشور در سطح بین‌المللی اعمال شده است. موضوع هسته‌ای تنها بهانه‌ای برای توجیه این تحریم‌ها بوده است. از نظر بسیاری از تحلیلگران، رفع تحریم‌ها امتیازی برای ایران محسوب می‌شود، اما واقعیت این است که بازگرداندن حقوق طبیعی یک ملت به حالت اولیه، امتیاز نیست. اگر بخواهیم بازگشت به وضعیت سابق را امتیاز بدانیم، می‌توان گفت ایران در رابطه با آمریکا امتیازاتی کسب خواهد کرد، اما این معاهده از اساس با اشتباهات فاحشی همراه است.

سیاست براندازی آمریکا

سیاست‌های کاخ سفید از ابتدای انقلاب اسلامی بر براندازی نظام جمهوری اسلامی متمرکز بوده است. عملیات پنجه عقاب، حمایت از جنگ تحمیلی عراق، قرار دادن ایران در محور شرارت، تهدید نظامی، حمایت از اغتشاشات پس از انتخابات ۱۳۸۸ و وضع شدیدترین تحریم‌های اقتصادی و سیاسی، همگی مصادیقی از این سیاست هستند. اسرائیل نیز همواره بر فشار به آمریکا برای استفاده از برنامه هسته‌ای ایران به‌عنوان اهرمی برای تغییر رژیم تأکید کرده است. نخست‌وزیر اسرائیل، بنیامین نتانیاهو، صراحتاً اعلام کرده است که اگر ایران به سلاح هسته‌ای دست یابد، تغییر رژیم در این کشور غیرممکن خواهد شد.